

Scénář – rozhlasová reportáž Libor Mihola

Libor Mihola se narodil v roce 1932 v Brně. Vzpomínky na první školní léta se tak překrývají se vzpomínkami na válku. V dnešním světě plném aut si asi těžko umíme představit, že by jen zvuk auta mohl vyvolávat v někom strach. Liborova rodina to tehdy vnímala jinak:

„Rodina byla pronásledována, protože tatínek byl legionář, a to si gestapo velmi dobře pamatovalo. Když jelo kolem auto, to bylo vzácné, byl to buď veterinář nebo obvodní lékař anebo tedy gestapo. Tak to bylo velké napětí v rodině. To se čekalo, že jedou pro tatínka.“

Legionářská minulost Liborova otce byla za války trnem v oku nacistům a stejně tak i po roce 1948 komunistům. Doplácela na to celá rodina: tatínek byl propuštěn z prestižního místa, bratr Milan ze studia medicíny a překážky pro studium byly kladeny i Liborovi.

„A mně dělali potíže, když jsem se přihlašoval. I kamarádi z roku, kteří seděli vedle v lavici v poslední třídě, tak na to poukazovali, že bych neměl jít dále, protože přeci syn legionáře, to nejde... Nakonec jsem se tam dostal.“

Libor Mihola nakonec medicínu vystudoval a promoval s vyznamenáním. V roce 1966 odjel i se svou ženou Dagmar do Alžírsko v rámci programu zdravotnické pomoci rozvojovým zemím. Zde se také dověděli o sovětské invazi do Československa v srpnu 68. Rozhodnutí k emigraci padlo rychle. Během pár měsíců získali manželé několik víz. Před jejich definitivním odjezdem za nimi přijeli do Alžírsko Liborovi rodiče.

„No a můj tatínek legionář. Já jsem měl hrůzu z toho, co řekne. To už jsme měli víza v kapse, z naší strany už to bylo pevné rozhodnutí. Tatínek druhý den měl s maminkou odjet. A já jsem se bál mu to říct. Pak jsem mu to řekl. Tatínek se na mě podíval a říká: „Jed!“ Tak jsme jeli.“

V listopadu 1968 přijeli Miholovi do Švédska, kde je jako lékaře přijali s otevřenou náručí. Odtud také o více jak 20 let později sledovali dění v Československu.

„Co nechápu, bylo, jak je možné, že to k nám přišlo, ta Sametová revoluce, tak pozdě. Protože my jsme počítali s tím, že k tomu dojde dřív. Nepochopitelné!“

Politické důvody k emigraci zmizely a Miholovi se rozhodli vrátit do vlasti. Přijetí však bylo mnohem méně vřelé, než před lety ve Švédsku. Libor Mihola o návratu mluví jako o svém druhém exilu.

„Bylo to trošku zvláštní. Bylo to hezké. Cítil jsem se najednou doma a žena i já jsme tam chtěli zůstat. Ovšem ten první dojem byl šedí. Všecko bylo šedivé, otlučené. Lidi napřed přátelští, ale zároveň z nich čišela nedůvěra. Co tam vlastně chceme, co tam děláme. Oni nerozuměli, proč se vracíme.“

Bohužel mu v té době zemřela žena, a tak se do Československa vrátil sám s dcerou. Pravý domov už zde nenašel. Libor Mihola dnes žije se svou dcerou v Bruselu a přirovnává se k hrdinovi Wáagnerovy opery Bludný Holanďan.

„Tak ten Bludný Holanďan mně zůstal. Ten bludný. Pořád ještě nejsem nikde doma. A už nebudu.“

A co bychom se měli, podle Libora Miholy, určitě učit?

„Historie, jazyky. Nikdo neví kde, kam ho cesta zavede. Ale znalost řeči je podstatná.“